

1. Գուշը ԶՈՐԵՔԱՐԹԻ և ՇԱՐԱՐՈՐԵՐ Կը հրատարակուի :
2. Տարեկան բաժանորդագրին է միայն չորս արծաթ մէճիտ կանխիկ վճարելի թէ մայրաքաղաքիս և իւր արուարձանաց եւ թէ դաւառաց համար :
3. Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուի :
4. Տեղական և դաւառական թղթատարութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ :
5. Հատը մէկ դրչ. մէճիտ, և կը գտնուի մասնաւորապէս Պահէճ դաւառ. Սուճի Պօղոս աղայի խանութիւնը :

Փ Ո Ւ Ն Ձ

6. Կանոնացման տողը 3 դրչ. է մէկ ամսոց համար : Աւելի ամսան կըլլայ աւելի ամսաններու համար :
7. Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է գիր ուղղելի առ Տնօրէն Տէր Հ. Ս. Ալաճաճեան Կ. Պօլիս Պալատ - քաղաք Նափիէ խան վերի յարկ թիւ 16 :

ADRESSE

H. S. Adadjian

Directeur du Journal Armenien
POUNTCHE — 16 Nafie Han. Balouk
Bazar Constantinople.

Թիւ 1477

ԶՈՐԵՔԱՐԹԻ

1880 ՄԱՅԻՍ 28

ԱԶԳԱՅԻՆ

Անուանումը

Անցեալ շաբթու առանձին յօդուածով մը գիտեցինք, թէ հասարակային պաշտօնի վրայ դրուող անձի մը դէմ ի հրապարակի լուծած ո՞ր և է զրոյց կամ կատակած անաչառ քննելով՝ արդիւնքը հրատարակել անհրաժեշտ է յօրինակ այոյց և իբարձումն գայթակղութեան. և թէ՛ բուն խնդիրը թողլով, անձինքը հաշտեցունելու բաղմամբ անհաղկեայ սովորութիւնը՝ որ ընդհանրապէս վնասակար է, պետք է ջնջել դէժ աշուհետեւ : Այս գիտողութիւնն ըրինք, արժ. Տ. Սուքիաս Հօր և Զրաճեան մեծ. Սարգիս Էֆէնտի մէջ վերելած խնդրոյն առթիւ՝ երբ լսեցինք թէ ըստ հինաւոր սովորութեան հաշտեցուցեր են զիրենք, յետ այնքան ազմկի հրապարակային գիտողութեանց :

Ահաւասիկ, ինչպէս կը կատարուէինք, բուն խնդիրն և հետեւաբար գայթակղութիւնը կը մնայ ցարդ հասարակութեան մէջ, որչափ ալ անձինքը հաշտուած ըլլան : Տ. Սուքիաս Հայրը, կըսեն, 24 տարի չափ ժամանակէ հետէ Մայր եկեղեցւոյ լուսարարապետութեան պաշտօնը կը վարէ, և մինչև ցարդ եկեղեցական անօթից և սպասուց մէկ ցանկը կամ հաշիւը չունի ո՛չ ինքը և ո՛չ թաղական խորհրդարանը, թէ՛ հին տոմար մը անյայտ եղած է, և թէ՛ ժամանակաւ երեք թաղական խորհուրդը ձեռնարկեր են յատուկ տոմարի մը մէջ արձանագրել սղանները, բայց երեքն ալ չեն յաջողեր, և դարմանալի է որ՝ նոյն միջոցին իրենց դէմ հակառակութիւններ երեւան ելնելով՝ ստիպուել են հրաժարիլ երթալ : Եկեղեցական հաղարաւոր սղասուց մէջէն խորհրդարանը ժամանակաւ արձանագրած է եղեր միայն թաղումը, վրայի արծաթները կշռուած ըլլալով՝ սակայն այդ ալ բոտ ոմանց Տ. և ըստ այլոց Տ. օխայ պակաս տեսնուել է այս անգամ ծախուած ատեւ :

Նը : Կըսեն, թէ եկեղեցական ըսպասուց մէջէն ուրիշ անգամներ ալ գողութիւններ եղած են. դեռ մոռցուած չէ աւետարանի մը և երկու խաչերու գողցուած ըլլալը. դեռ մոռցուած չէ հանգուցեալ Տօթթօր Սերովբեանի քրոջ ի պահ տուած անտուկին գողցուած ըլլալը : Վերջապէս այս վիճակը շատերուն գայթակղութեան տեղի տուած է, և ըստ մեզ՝ բնաւ արդարութիւն չէ մեղադրել Զրաճեան Սարգիս Էֆէնտին, երբ ըսած է թէ գողութիւններ եղած են և սպասուց հաշիւն ու տոմարը չկայ :

Եթէ ներքի է աղային հանրական խնդրոց մէջ անաչառ խօսիլ և գրել, մինչև ցարդ լուծածներուն յենլով՝ մեք սղ կրքնամբ ըսել թէ, Տ. Սուքիաս Հայրն ո՛րչափ ալ անբասիր և հաւատարիմ եղած ըլլայ, իւր պաշտօնավարութեան մէջ անթերի գտնուած չէ՝ հաշիւ ու տոմար չունենալուն, և իւր օրով գողութեանց դէպքեր տեղի ունենալուն պատճառաւ : Եթէ անաչառ քննութիւն ըլլայ՝ բացարձակ կ'ըսուի, թէ Տ. Սուքիաս Հայրը չէ կրցած լաւ հսկել իրեն յանձնուած նուիրական աւանդներուն :

Մնիրաւութիւն է յարձակիլ այս կամ այն անձին դէմ, երբ ճշմարտութիւն մը կարտասանէ : Մեր լած եմք, թէ նոյն իսկ Տ. Սուքիաս Հայրը կ'իտատուանի իւր թերութիւնները : Ուստի, երբ ոմանք կ'ընեն բողոքովին սրբացունել զինքը, ուրիշ բան ըրած չեն ըլլար, եթէ ո՛չ չողքորդութիւն կամ անմիտ բարեկամութիւն՝ որ խոհական ու պատուաւոր մարդոց համար չկրնար ընդունելի ըլլալ : Եթէ այս խնդրոյն գլխաւոր ենթակայ եղողներուն անձնական հանգամանաց վրայ ճառելու հարկ կայ, Զրաճեան Էֆէնտի ալ ունի իւր գովելի յատկութիւնները և Զրաճեան Էֆէնտի ալ բազմիցս աղային պաշտօններու մէջ դրուուած և օգտակար հանգիստցած է : Բնաւ յանցաւոր եղած չըլլար, շատերուն ըրած մէկ դի-

տողութիւնը ինքն ալ ընելուն համար. և շատ վնասակար է և անարդար՝ անաչառ գիտողութիւն ընդունելուն դէմ յախուել յարձակիլ և արդարութեան ձայնը խեղդել ուղեր :

Վերջապէս մեր աղային վարչութեան պարտքն է՝ ամենայն խնդիր անաչառաբար քննել, հասարակաց դոյրց պահպանութեան պաշտօնը կարող անձանց յանձնել, և հաշուել արձանագրել տալ ամենայն ինչ : Մեծաւ դժուարութեամբ կ'ըսեմք, թէ Մայր եկեղեցւոյ ներկայ թաղական խորհուրդը այս օրերս ձեռնարկած է արձանագրել եկեղեցական աւանդներն ու սղանները, ըստ արդար ու անաչառ գիտողութեան Զրաճեան Էֆէնտիի, Կմաղթեմք, որ իւր նախորդաց օմանց պէս չափալուի անկատար թողուլ : Եւ ո՛չ մէկ երկրի մէջ բնաւ ներքի չէ՝ անտոմար և անհաշիւ պաշտօնավարութիւն, և այդպէս պաշտօն վարողն եթէ երբեք հըրեշտակ ալ ըլլայ՝ չկրնար ըստգտանքէ աղատ մնալ :

Հիւանդանոցի պատուարժան Հոգաբարձութիւնը հուսկ ուրեմն հաստատապէս որոշեր է՝ Եֆէնտի-գուշի Հիւանդանոցի չէնքը՝ ի հիմանց վերանորոգել, և մօտեւ ըստ ձեռնարկել այս մեծ գործին : Ամենայն յաջողութիւն կը մաղթեմք, և կ'յուսամք թէ ամեն կարգի աղայինք մտադիւր պիտի օգնեն : Մեծադոյ Հոգաբարձութեան գործոց գլուխը պիտի ըլլայ այս, և դարուց ի դարս պիտի մնայ իւր գործունէութեան յիշատակը : Հիւանդանոցի չէնքին վերանորոգութիւնը անհրաժեշտ է. խարխուլ վիճակի մէջ կ'դանուի և քանի մը յարկերը գրեթէ փլած են : Այս առթիւ խորին շնորհակալութիւններ կ'մատուցանեմք մեծարդոյ Հոգաբարձութեան պատասխարէրց բարեկեցութեան համար տարած անգուլ ու անձանձիւր խնամքը տեսնելով :

— Սահմանագրութեան տարեարձի հանգէսը, ըստ հրատարակեալ յայտարարութեան

կարգադիր մասնաժողովին, կ'ըսուի՝ օրը չընդ կատարուեցաւ Հիւանդանոցի մէջ և դիմացի պարտէզը : Դժբաղդաբար Ս. Պատրիարքը ներկայ չգտնուեցաւ՝ անձնական տկարութեան պատճառաւ : Ներկայ գտնուող աղայինք դո՛հ եղան եղած կարգադրութեան, և շնորհակալութիւններ մատուցին Հոգաբարձութեան և մասնաժողովին : Անտարակոյս եմք թէ վաղուեան տօնն ալ փառաւոր կերպիւ պիտի կատարուի, և շատերը պիտի երթան յայցելութիւն և ի միկթարութիւն պատասխարելոյ :

— Ուրախութեամբ կը լսեմք, թէ Իսկիւտարի Պէրպէրեան գիշերօթիկ և ցերեկեայ արդիւնաւոր վարժարանին սանունը ինքնաբերաբար սահմանագրութեան տարեարձի հանգէսը շաբաթ օրը տօնել են փառաւորապէս, իւրաքանչիւր կարգ խնամով և գեղեցիկ զարդարելով իւր դասարանը ծաղկեայ պսակներով, որոց մէջ « Կեցցէ Սահմանագրութիւն » բառերը կը փայլէին գեղեցիկատառ : Այս առթիւ, մեծ Պէրպէրեան Էֆէնտի իւր սանեւրուն մէկ քանի աղբու խօսք ուղղելով՝ բացատրել է Սահմանագրութեան ոգին և մեծ սկզբունքն, և յիշեցուցեր է իւրեանց այն պարտքերն, զոր ապագայն կ'ընէ իրենց վրայ՝ իրբեւ սահմանագրական աղբի մը դաւակաց վրայ :

— Սպարդալեան վեմ : Ստեփան Էֆէնտի, Սահմանագրութեան տարեարձի առթիւ, 10 լիրա՝ աղգային Հիւանդանոցի, և 5՝ խաղիւղի որբանոցին նուիրել է :

— Երկուշաբթի մայրաքաղաքս դարձան Գեր. Տ. Երեմիա Կալուստ Տ. Սահակեան, և Արժ. Տ. Յակոբ Մ. վարդապետ Սանասարեանց, որք՝ ինչպէս յայտնի է՝ երուսաղիմայ պարտուց ինը պատահանակութեան դաւցած էին, բայց առ այժմ յետաձգելին՝ հանգանակութեան յատկացեալ տեղերը այժմ սովորաց համար ընդհանուր հանգանակութիւն բացուած ըլլալով :

Հետեւաբար ժամանակէ մը յետոյ պիտի երթան Ռուսաստան : Կը յօստամբ , թէ արդիւնաւոր պիտի ըլլայ հանդանակութիւնը արդէն ռուսահայոց սէրն ու համակցութիւնը գրաւած ըլլալով երկու Ս. Հարք :

— Լէյքցիքի մէջ ձեռագործաց արուեստահանդէս մը պիտի բացուի մօտերս , ինչպէս արդէն ծանուցած եմք : Կը լսեմք , թէ Սղգանուէր - Հայուհեաց ընկերութեան կողմանէ ալ յիշեալ արուեստահանդէսը պիտի զբոհուի դերմանական աշխարհացոյց տախտակ մը՝ որ ասեղնագործութեամբ կը պատրաստուի ճարտար արհեստներէ ու օրհորդներէ : Գովելի է Սղգանուէր - Հայուհեաց ընկերութեան այս ձեռնարկն , և կը յուսացուի թէ այսպէս մեծ զաւարտար մը տրուի հայ իրական սեռի ճաշակին ու ճարտարութեան վրայ :

— Գատը գիւղի մէջ բնակեալ Հայ - հռոմէական ծերունի տիկին մը իւր այրի հարսին հետ , Ներկարարեան Գեր. Տ. Պետրոս վարդապետի միջոցաւ Ս. Պատրիարք Հօր ներկայանալով՝ մօտեր է ի ծոց Հայաստանեայց եկեղեցւոյ : Տիկինը իւր կալուածները ազգին պիտի կտակէ եղբոր :

— Տիգրանակերտի առաջնորդ Գեր. Տ. Փիլիպպոս Ս. Արքեպիսկոպոս՝ այս շարժու երկրորդ աղերսագիր մը կուտայ Բ. Դրան , իւր վրայ եղած ամբաստանութեանց քննութիւնը խնդրելու համար : Հարկադրուել է երկրորդել առաջնոյն պատասխանը ուշացած ըլլալուն պատճառաւ : Մէք անտարակոյս եմք , թէ քննութեան հարկ չմնար , Ս. Պատրիարք Հօր շնորհիւ մօտերս սոյն խնդիրը կարգադրուելով , և Գեր. Փիլիպպոս Սրբազան Տիգրանակերտ գաւառով , ինչպէս ուրիշ անգամ ալ դարձած է Նորին բարձր Սրբազնութեան պաշտպանութեամբ :

— Օրհորդ Սինեմ Օսկանեան (քոյր Պ. Խաչատուր Օսկանեանի) որ Խակիւտարի Զամբալայի բարձանց վրայ 10,000 կանդուն տեղ խնդրած էր Օգոստ. Սուլթանէն և շնորհուած վարժարան մը կառուցանելու համար , այս անգամ Ս. Պատրիարք Հօրէն խնդրելու է որ վարժարանին շէնքը կառուցանելու համար հանգանակութեան կանգալ տրուի իրեն , պայմանաւ որ այժմէն ազգին կտակէ թէ՛ վարժարանը և թէ՛ շինուածէն մնացած գետնը :

— Ալիւ օրհորդ Զապէլ Յ. Խանճեան՝ Ռաֆայէլի մանկութեան արուեստարանին մեծագիր դժադիրն յօրինելով զրկել է իրիկեան ընկերութեան ինքնապատ վիճակահանութեան դրութիւնը նիւթերուն կարգը դա-

սելու համար : Արդէն երկու ձեռագործ զրկած է ալիւ օրհորդն :

— Սխալցիկայի Հայ հռոմէականաց եկեղեցեաց մէջ ալ գանձատուներ գրուել են ինքնապատ սովելոց Հայաստանի , և պիտի մնան մինչեւ որ կուշտ մարդոյ ուրախութեան ձայներ լսուին անտի՝ փոխանակ սղոյ և արտասուաց : Ռուսիոյ գլխաւոր քաղաքաց Հայ հռոմէականաց այս անխտրութեան արարքն դուրսէն և օրինակելու արժանի է :

— Բօթիկ երիտասարդութիւնը այս տարի Ս. Յարութեան տօնի օրերը զուարճութեանց համար ծախքեր ընելէ հրաժարելով՝ սրուել են հանգանակել ի նպատակ սովելոց Հայաստանի , և 500 բուլլիի չափ հաւաքել են : Ահաւասիկ , Պօլոյ Հայ երիտասարդութեան համար ալ օրինակելի դործ մը :

— Բագուի մէջ ալ Հայ տիկնայք և իրական վարժարանի աշակերտուհիք սկսել են դրամ հաւաքել յիշեալ նպատակաւ : Աշակերտուհեաց շատերը լացեր են իրենց ուսուցիչը Հայաստանի սովատանջ մանկանց վիճակը նկարագրած ժամանակ :

— Կովկասու Հայ հռոմէականաց բուռն թախանձանաց վրայ , Հռոմայ Պապը վերջապէս հաճել է Միթրաբեան Միտրանութեան վարդապետ մը եպիսկոպոս ձեռնադրելով Կովկաս զրկել , յորմէ յետոյ՝ կ'ուսացուի թէ , կրօնական արարողութիւնը՝ որ ժամանակէ մը հետէ լատինական լեզուաւ կ'կատարուին , հայկական լեզուաւ կ'ըլլան : Ապրիլն Կովկասու Հայ հռոմէականք :

— Արդուինի Հայ հռոմէական երիտասարդք սկսել են հաշտ աչօք շնայիլ իրենց առաջնորդ Զաքարիա նորապատկ եպիսկոպոսի վրայ՝ լուսաւորչական Հայոց հետ միջնադուրութեամբ վարուելուն համար : Յիշեալ երիտասարդներէն մանաւանդ երկուքը՝ որ Փարիզէն նոր եկել են , և ռանդեամբ կը քարոզեն եղբր թէ ազգութիւն և կրօնը իրարմէ բոլորովին տարբեր են : Ապրիլն Արդուինի Հայ երիտասարդք :

— Պաթուի մէջ մօտերս գըլլոց մը կ'հիմնուի առաջնորդութեամբ տեղւոյն զինուորական գլխաւորին ամուսին Հայազգի ազնուաւորաց կամարօյա տիկնոջ : Այս գըլլոցին մէջ անխտր պիտի ընդունուին ամեն կրօնէ Հայոց տղայք :

— Հաճութեամբ կ'հրատարակեմք հետեւեալ զիրն՝ որ Բուսանիոյ Ֆօքլան քաղաքէն առ Ս. Պատրիարք Հայրն ուղղեալ շը-

նորհակալեաց ուղերձի մը պատճէնն է :

« Ամենապատիւ Սրբազան Հայր .

« Ազգային Հոգարարձութիւնս երախտագիտութեան և շնորհակալեաց գեղեցիկ պարագ մը ունէր կատարելիք առ Ամենապատիւ բարձր Սրբազնութիւն Ձեր այն մեծ սիրոյն համար՝ զոր ցուցիք մեզ , ըստ խնդրանաց մերոց շնորհելով մեզ զԱրք. Գեորգ Ծ. վարդապետ Խիթի ձեռն՝ մայրենի լեզուին ի Ֆօքլան վերածնութեան մեծ և կենսական գործոյն ծառայելու համար :

« Մեր այս անհրաժեշտ պարտաւորութիւնն , Սրբազան Հայր , ո՛րչափ որ հրապարակային թերթերու միջոցաւ կատարուեցաւ՝ այլ ուղղակի առ Ամեն. Սրբազնութիւնդ եւս կատարուելու յաղագմանն վրայ կը խնդրեմք որ Ձեր Բարձր Սրբազնութիւնն հաշտ աչօք և դո՛հ սրտիւ նայի . զիտեղով որ մեր այն պարտաւորութիւններն որքան ու՛ն այնքան առաւել հաստատութեամբ ըլլալով՝ ներքին համոզմամբ և խղճի անգործութեամբ կը կատարեմք :

« Արք. Գեորգ վարդապետ Խիթի ձեռն ասկէ ութ ամսոյ չափ յառաջ իւր պաշտօնն ստանձնած օրէն՝ իրեն նախանձախնդիր Հայր - դատարարի մայրենի քաղցր լեզուն զարգացմանն՝ սկսաւ անձնութեամբ աքնիլ ի գալորցի . ի մէջ այնպիսի գծադր հայ զաւակաց՝ որոց ծնողք ընդհանրապէս կորուսած են մայրենի լեզուն : Արք. Խիթի ձեռն իրեն նախանձախնդիր պաշտօնեաց եկեղեցւոյ փառաց՝ արքանեցաւ եկեղեցական բարեկարգութեան մօտին և կ'աշխատի միշտ , և իւր աշխատութիւնը հետզհետէ գեղեցիկ արգիւնքներ յառաջ կը բերեն : Նա իրեն ճշմարիտ քարոզիչ - Հովիւ Հրազդան քարոզիչ իւր ժողովրդեան ինչ որ կը պահանջէ ժամանակն , ինչ որ կը պահանջէ Ազգին շահն ու օգուտը . որտեղ եմք յայտնել վերջապէս՝ որ իւր բարի վարուքն և օրինական ժողովրդական համակրութիւնն և սոյր ի Ֆօքլան առատօրէն գրուեց :

« Տ. Գեորգ վարդապետ իրեն անձնուէր պաշտօնեաց եկեղեցւոյ և զըլլոցի փառաց և յառաջադիմութեան՝ արդարեւ սիրելի յիշատակութիւն մը պիտի թողու ի մեզ հետեւեալ պարագայիս՝ զոր յատկապէս Ձեր Բարձր Սրբազնութեան յատուկ ուշադրութեամբ կը յանձնեմք խոնարհարար :

« Նորին Արքանապատուութիւնը համոզուած ըլլալով որ « մայրենի լեզուն վերածնելու , որով և , վտանգի մէջ տեսնուած ազգութիւնը վրկելու գլխաւոր միջոցը մայրական կոչումն ունեցող սեռին ազգային կատարեալ դատարարութիւնն ստանալէն կախումն ունի » անցեալ ամսոյ 27ին տեղի ունեցած ազգային ժողովոյ մէջ մի ազգու առնախօսութեամբ առաջարկեց ժողովրդեան « Ազգանց նոր և բարեկարգ վարժարան » ունենալ կարելոյ ուսմամբ և լեզուագիտութեամբ , որպէս զի՝ փոխանակ բազմաց զաւակունք Ռուսաց վարժարանները յաճախելով ազգայնութենէ բնաւ ինչ օտարանալով՝ թէ իրենք կարելոյ ուսմանց հետ ազգային կատարեալ դատարարութիւնը ստանան՝ և թէ նոցա շնորհիւ ազգասիրի ուշիմ ազգիւնք ալ շահուին՝ և ազգն ալ մեծապէս շահուի » . սոյն ազգայն

առաջարկութիւնը ժողովրդական ժողովրդականութեամբ ընդունելով՝ 6 անձերէ բաղկացեալ գործադիր - մասնաժողով մ'ընտրուեցաւ՝ և որտեղ եմք յայտնելու Ամեն. Սրբազան Հօրդ՝ որ յիշեալ մասնաժողովը մեծաւ հաւանդով կը աքնի ընդ նախադաճութեամբ Նորին Արքանապատուութեան՝ այս մեծ և կենսական գործն ի զուի հանելու համար :

« Այսպէս , ահաւասիկ , Ս. Հայր , Տ. Գեորգ վարդապետ լուրջեմբ կ'աշխատի առ Ռօմանիոյ , մանաւանդ Ֆօքլանի հայոցս ազգային համար էական համարուած խնդրոց ձեռնարկելով . նա այսու իւր նախական կոչման համեմատ իւր պարագը կը կատարէ և այն ամենայն զոհողութեամբ և սակաւապէտութեամբ :

« Ազգային Հոգարարձութիւնս այս առթիւ շատ խիղճաւոր խոնարհաբար Ձեր Բարձր Սրբազնութեան ուշադրութեան և արգարտութեան կը յանձնէ զԱրք. Խիթի ձեռն՝ և կը խնդրէ նորա վրայ Ամեն. Սրբազնութեանդ բարի համարումն՝ յառաւել քաջալերութիւն և ի խրախոյս նորին : Նաեւ Հոգարարձութիւնս պատիւ ունի ի զիմաց համայն ժողովրդեան Ֆօքլանի իւր ամենախորին Երախտագիտութիւնն և կրկնակի շնորհակալութիւնը հեղու առ սոս Բարձր Սրբազնութեանդ , իւր կոչումն ու արարքը ճանչցող և կատարող պաշտօնէի մը ըզմեզ արժանի տեսնելուդ համար : Ս. Հայր , աթի Ձեր Բարձր Սրբազնութեան առ մեզ ունեցած հայրական անհուն սիրոյ արգիւնք կը համարեմք , ուստի որդիական անկեղծ զգացմամբ կրեմք թէ՛ « Ձեր Ամեն. Սրբազնութեան վեհ յիշատակն՝ ինչպէս Ձեր այցելութեան օրէն և այսր՝ նոյնպէս և յետ այսօրիկ անձնելի և անմահ պիտի մնայ մեր սրտերուն մէջ յաւիտեան » :

Որդիական ամենախորին ակնածութեամբ մատչելով ի համոյր ձեռաց Ամենաօրհնի Հօրդ հասարակաց և բարեբարիք Հայրենեաց ,

Մնամք Հայրական օրհնութեանդ և շնորհի ի զիմաց համայն ժողովրդեան Նախադաճ

Ազգային Հոգարարձութեան
Յակ. Վ. Մեֆե
8 Մայիս 1880 Առնադպիր
Ֆօքլան Գ. Յ. Սալմաշեան

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ՍՐԲԱԶԱՆ ԳԱՐԻԻԷԼ
ԱՐԲԵՊԻՍԿՈՍՈՍԻ ԱՅՎԱԶԱՆ
(ՏԵՊԷ 1476)

Յամին 1859 ուղեւորեցաւ յիշմիածին ընդ նորընտիր Մատթէոս կաթողիկոսի , ուղեկցելով նմա ըստ հրաւիրելոյ նորին , ի Պաթուի մինչեւ ի Մայր Աթոռն : Տիգրանալ կաթողիկոսին անդանօր , որով օժումն նորա յետաճեցաւ , հարկ արար Գաբրիէլի վարդապետի դառնալ ի խրիմ ի պարապել ի գործս պաշտաման իւրոյ՝ մինչեւ ընկալեալ զձեռնադրութիւն եպիսկոպոսութեան :

Յամին 1861 Օգոստ. կայսրն յայց ել խալիպեան ուսումնարա-

նին և երայց զհաճութիւն իւր ընդ բարեկարգութիւն նորին . ու լալ վարդապետն և խալիպանն առաւել եւս քաջալերեցան յողտակար աշխատութիւնս իւրեանց : Ի միւսում ամին , այսինքն յ8 սեպտեմբերի 1862 ամի մեծահանգէս չքով կատարեցաւ զեւտեղումն ուսումնարանին ի նորակաւոյց շինուածի անդ հարկւր և յիսուն աշակերտօք . քանզի ի յիսնից ձրիավարժ աշակերտաց յաճախեցին յուսումնարանն թոշակաւոր աշակերտք հարկւրիւ չափ ոչ միայն ի մօտակայ քաղաքաց և ի նախնիներէն և ի Պետտարապիոյ , այլ և ի Մօլտաւիոյ , ի Կ. Պօլսոյ , ի Տրապիզոնէ , ի Տփլիսաց , յերեւանէ , ի Շուշոյ , յԱղստիս , ի Գանձակէ , յԱխալքցիոյ և յայլոց հայալեւանի քաղաքաց , և ակնկալութիւն մեծ էր խորհուածեւոյ ուսումնարանին օր քան զօր ըստ ամենայն մասանցն :

Սակայն գործադրարար վաղեմի ոսոխը խալիպանին , որք առերես և եթ հաշտեալ թուէին ընդ նմա , յաջողեցան ամբաստանել զխալիպանն , որպէս թէ եկեղեցական դումարօք զորս ի ձեռնն ունէր երբեմն շինեալիցէ նորա դումարանն , և առաջնորդն խաբեալ ի նմանէ յանուն նորա անուանեալ է զուսումնարանն , և զեկեղեցական դումարօքն վառեալ ի պատիւ անուան խալիպանին : Յայնմհետէ սկսան հալածանք և հակառակութիւնք ընդդէմ Գարրիէլի վարդապետի և ամենայն ձեռնարկութեանց նորա , մանաւանդ ուսումնարանին , և մի քան զմի ազդու պատասխանիք և ջատագովութիւնք նախարարութեան ներքին գործոց առ կաթողիկոսն ոչ ինչ զօրեցին ի կարճել զամբաստանութիւնս և զյարձակումնս նորա , մինչև հարկ համարեցաւ տէրութիւնն զիջանել ի պահանջս նորա , և արձակել զԳարրիէլ վարդապետն յառաջնորդութենէ վիճակին և ի վերատեսչութենէ ուսումնարանին : Յրուեցան աշակերտքն մեծաւ մասամբ յիւրաքանչիւր տեղիս , մանաւանդ թոշակաւորքն . խալիպանեցաւ հրատարակութիւն ամառըրոյն , և վարդապետն առանձնացեալ ըսկսաւ պարապել ի գրաւորական վաստակս անդատին յամէն 1865, յորում և վախճանեցաւ Մատթէոս կաթողիկոս :

Իսկ երկուքն վարդապետքն որ ի փարիզ վաղ զգացեալ զճախողալ գործոց Այվազեանին յերեսաց հակառակորդաց , լքան վրհատեցան , և ի հայոց Տաճկաստանի եւս ոչ գտեալ զձեռքն քուլութիւն , և ոչ զկատարումն

խոստմանց նոցա , փակեցին զհայկապետն վարժարանն որ ի փարիզ և առանձնացան :

Յաջորդէն Մատթէոսի այժմու կաթողիկոսն Գեորգ Գ. յամին 1867 կոչեաց զԳարրիէլ վարդապետն յէջմիածին և ձեռնադրեաց զնա եպիսկոպոս . ապա ի 1871 ամի ետ նմա զպատիւ արքեպիսկոպոսութեան և անդամոյ Սինոդին Ս. Էջմիածնի , բայց քանզի ի մտի եղեալ էր կառուցանել Ս. Էջմիածին զճեմարան , ոչինչ հարկ համարեցաւ վերականգնել զխալիպանն ուսումնարանն , այլ շատ դրեաց ինքրել ի տէրութենէն , զի շինուած ուսումնարանին և տալարան նորին իւր թէ եկեղեցական դումարօք կառուցեալք՝ համարեցին սեպհականութիւն վիճակին , և ուսումնարանն հանդերձ տալարանաւ փոխադրեցին ի նախնիներէն ըստ ինքրոյ ժողովրդեան տեղւոյն . միայն զմատենագարանն ուսումնարանին փոխադրեաց յէջմիածին և այս եղեւ յետ վախճանի խալիպանին՝ որ հանդեաւ ի Թալանրոկ յամին 1871 :

Գարրիէլ արքեպիսկոպոս թեթեւացեալ ի մեծահոգ աշխատութեանց իւրոց՝ ինքրեաց և ընկալաւ ի Կայսերէ միջնորդութեամբ Կաթողիկոսին զանցադիր ուղեւորելոյ յերուսաղէմ և ի Կոստանդնուպօլիս յամին 1875, բայց Կաթողիկոսն ի նմին իսկ ամի հրաւիրեաց զնա ի պաշտօն վերատեսչի ճեմարանին կառուցելոյ յիւրմէ ի Ս. Էջմիածին , և միանգամայն յառաջնորդութիւն վիճակին հայոց վրաստանի և ի մերթի ի տեղի Մակարայ արքեպիսկոպոսի , բայց այսու պայմանաւ՝ զի զկէս տարւոյն անցուցէ նա յէջմիածին և զմիւս կէսն ի Տփլիս : Ուղեւորեցաւ Այվազեանն յէջմիածին , և մեծաւ արիւթեամբ ձեռն արկեալ ի գործ վերատեսչութեանն՝ եզիտ յաջողութիւն մեծ , մանաւանդ զի ի պատճառս անագաւանելոյ կայսերական հաստատութեան առաջնորդական պաշտամանն՝ հարկ եղեւ նմա կալ և մընալ յէջմիածին անընդհատ գործեա տարի մի . ապա յամին 1876 զնաց ի Տփլիս , և դարձաւ յէջմիածին յետ երկամեայ բացակայութեան , եզիտ զճեմարանն ի ծաղկեալ վիճակի , և վերստին դարձաւ ի Տփլիս : Ի միւսումամին զնաց անդր երկիցս անգամ . բայց իբրեւ դարձ արար անդրէն ի Տփլիս ի վերջ սեպտեմբերի 1877 ամի , հարկ եղեւ նմա մընալ անդանօր անընդհատ բացակայութեամբ յէջմիածնէ զամիսս հինգ : Յայնմ միջոցի պատահեցին ի ճեմարանի անդ շիւթք և

յուրմէնք յաշակերտս և յուսումնարանս . և Կաթողիկոսն տեսեալ զի գծաւորին է վերատեսչին կառուարել զճեմարանն այնպիսի բացակայութեամբ , որոչեաց ազատ կացուցանել զԱյվազեանն ի տեսչութենէ ճեմարանին , որպէս զի զուշ մտաց իւրոց առաւել եւս դարձուցէ ի բարեկարգութիւն եկեղեցեաց և ուսումնարանաց վիճակին մեծ , որոյ վասն և արքեպիսկոպոսն յայտնեաց Նորին Վեհափառութեան զնորհակալութիւն իւր :

(Մատթէոս յաջորդէ)

Անդղիական նաւատորմի զը Մայթայէն ճամբայ ելեր է քանի մը եղբրը շրջագայելու համար : Փաղաքական նպատակներ կը արդիւնայ այս շարժման :

— Աւստրիական Միւնխիւ առնուն գործէին , որ 6 լիւնգանիթ և 150 նաւաստի ունի , Պիլէնէն ի զմիւրի նաւահանգիստն եկեր է :

— Այս օրերս խիստ բանակցութիւն կըլլայ Բ. Դրան և Ա. Բեռլինէն — Բուժէլի կուսակալ Ալէքս. փաշայի մէջ : Բ. Դուռը կը պահանջէ , որ դատական գործոց տեսչութիւնը՝ տաճկի մը , և դանձային տեսչութիւնը յոյնի մը յանձնուի . իսկ Ալէքս. փաշա կընդդիմանայ :

Իսհարը իփլաս իտէն Ղալաթատա իւրեք դաւըրըմօտ հազըր էլպիսէճի Իսայա Ղալուն պէրկին խոսուսածը իփլասիյէսինին ըույթէինէ ասհապը մաթլուպտան Մ. Նրոնիօթի վէ Մ. Բօր վէ Մ. Գրաուդէ ասալէթսինտիք թային պուրուլմուշ օլտուրարընտան՝ միւֆիտի մէրքում զիմմէթինտէ պաճաղը օլանլարըն դանօնը թիճորէթին 199 վէ 200 ինճի մատտէլէրի մուճիպինճէ իսպաթը տէյն իշլուն պու կիւնտէն իթիպարէն 20 կիւն դարֆընտա իրինճի մահրէմէի թիճորէթէ կէլէրէք ալաճաքլարընտա տայիր օլան էլպաղը զապլթ քեաթիպի Սիմէօն էֆէնտիյէսինին միւստէթը մէլպուր թէմամ օլտուքտան սօնրա , 3 կիւն դարֆընտա մահրէմէի մէլպուրէ կէլէրէք սինտիքլէր վէ ժիւթ դօմիսէր հազըր օլտուղու հալտէ պաճաղլարընը իսպաթ իլէ դայա իթտիրմէլէրի իլան օլունուր :

Էֆէնճէ հեմայուն նալարէլիսէն կէլէն էլան

Այսպիսի դավաւանութեամբ քեային մամար Սինան ճամիլի շէրիֆի փիլիկեհաճընտա քեային խալալ մէրթէպ թահսիլընտա պուլունան մուսթթալ վէ լուղումսը մուսթթալ եկերի սալաշ շէքլինտէ դուլմարըմագ իւղրէ , խալէնէի էլպաղը հիւսայունտան

քերայէ վերիլէճէյինտէն թալիպ օրանլէրին իրանր թարիկինտէն ի թիպարէն օն կիւնէ դատար էլվաղը հիւսայուն վարտաթը ումուլիյէ իտարէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր :

22 մայիս 1880

Ի.Լ.Ս.Ն.
ՊԱՊԻ ՍԵՐԱՍԻՐԻ

Տէրաւատէթ վէ պիւտար սէլասէ իլէ Չաթալճատա պուլունան ասաքիլի Շահանէ իլէ միւթէֆէրլիգ մահալլէրէ վէ տէվայիլէ տօղրուտան հարալիյէ նէլարէթի ճէլիլէսինտէն եէվմի սարֆի ու թէվիլ օլընմագ իւղրէ իշպու տօղտան ալթը սէնէսի հաղիւրան իպթիտաւընտան տօղտան եէտի սէնէսի Մայիս զայէսինէ դատար մահ պէ մահ էլիլէսինտէն եէլալ սէքսէն պինզըյէ բատտէսինտէ օլարագ ալընմաւընա լուղում կէօրիւնէն լահմէն պլը այլըղը եանի հաղիւրանտէ պլընաճագ լահմէն պէհասի դոնդօրագօնըն ինդըլաի միւստէթինէ դատար տէքօղիթօ օլմագ շարթը վէ շէրայիլթի սալիլէսի իլէ եիւղլիւք ալթուն եիւղըրուշ հիւսայի իլէ պէհէր դըյէսի պէշ պուլուք զրուշա օլարագ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ Մայիս ըուլմինին եիլիլմի սէքիլինճի Չէհարէյնպիլի կիւնիւնէ դատար հէր կիւն սալաթ ալթըտան օնա դատար միւնադասալը պիլ իճրա եէվմի մէլքիւրտէ դարալը դաթիսի վերիլէճէյինտէն , թէնդիլի ֆիւթիլէ իթայէ թալիպ օրանլարին վէ էրթէսի բէնչէն պիլի կիւնիւ սալաթ օն պիլէ դատար տա եիւղտէ պէշ թէնդիլիսնէ բաղիպ պուլունանլարըն հարալիյէ նէլարէթի լէվալիմաթ տայիլէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր :

Պապըր - Սէրասերի
26 մայիս 1880

Տէրաւատէթ վէ պիւտար սէլասէ իլէ Չաթալճատա պուլունան ասաքիլի շահանէ իլէ միւթէֆէրլիգ մահալլէրէ վէ տէվայիլէ տօղրուտան տօղրույա հարալիյէ նալարէթը ճէլիլէսինտէն եէվմի սարֆի վէ թէվիլ օլընմագ վէ բէսմը կէօմիլիլ իլէ Գարանը տագիւղ տէլիլմէնի իսկէլէսինտէ թէսիլմինէ դատար մէսարիֆի միւթէհալտէ այիտ պուլունմագ վէ տօղտան ալթը սէնէսի հաղիւրանը իպթիտաւընտան նիհայէթինէ դատար միւսպիլիտանա լուղում կէօրիւնէն եիւղ պինքիլէ թիւնա եուսուշագ պուլուտալըն պէհէր քիլէսի էլիլ սէքիլ լիպրա կէլմէր , վէ պլը լիպրա նօղտան կէլիլ իսէ պուլուտայ իլէ էլիլ սէքիլ լիպրայա տօղրըմագ վէ էլիլ եէտի լիպրատան աշաղը կէլտիլի հալտէ դատուլ օլընմագ , վէ մէմհուր նուսուլէսինէ թէմամը էլէ միւթալըղ օլմագ , վէ պէհասը օնար պինք քիլէսի թէսիլմ օլընարագ մէլիլէճէր

օրան մագաղաղ սենեակներն վի-
րուտի իլէ մուսմէյէսինին խի-
թամբնաւ նըսփը հէման վէնըս-
փը տիկերի մագաղաղ թարիխն-
աւն իթիպարէն օն պէշէր կիւն
միւրուրինտէ իրի թագաթ իլէ
հարպիյէ խաղնէսինտէն վէրիլ-
մէր, վէ երիւլիւք ալթուն երիւ
զուրուշ հիսապը իլէ իթա օլըն-
մագ շարթը վէ շէրայթի սայի-
րէի միւթէֆէրիտը իլէ մէզըր-
էլ միւրուր պուղտայըն պէհէր
քիլէսի օթուղ պէշ պուղուգ զը-
րուշա թայիլի էօհտէսինտէ օ-
լուպ մայիսի բուսինին եէկիրմի
տօղուղունճու փէնչէնպիհ կիւ-
նինէ դատար հէր կիւն միւնա-
դատար պիլ ինրա եէվմը մէզ-
քիւրտէ դարարը դաթիսի վիւրի-
լէճէյինտէն թէնդիլի ֆիյաթ ի-
լէ իթա իթմէյէ թայիլ օլընլէ-
րին, վէ օթուղ պիւրինճի ճիւմա-
թիթէսի կիւնի օն պուշուղա գա-
տար երիւրտէ պէշ թէնդիլինէ
բաղիլ պուղունանլէրին նաղարէ-
թը միւշարիլէյհա լէվալմաթ
տայիլէսինէ կէլմէլէրի իլան օ-
լունուր :

Պապը - Սէրաքէրի

26 Մայիս 1880

ԻԼՍՆ

ՊԱՊՐ ՍԵՐԱՍԷՐԻ

Տէրը Սատտէթ վէ պէլաւը
սէլէսէ իլէ Չաթալճատա պուլը-
նան տարիլի շահանէ հայլա-
նաթը իլէ միւթէֆէրիդ մահալ-
լէրէ վէ տէվայիլէ տօղրուտան
տօղրույա հարպիյէ նէզարէթը
ճէլլէյսինտէն շայիլ անպարը մա-
րիֆէթի իլէ եէվմի սարֆ վէ թէվ-
զի օլընմագ, վէ բէամը կէօմիւ-
յի իլէ անպարը մէզըրիւր իսքէ-
լէսինտէ թէպիմինէ դատար պիւ-
ճիւմլէ մէսարիֆի միւթէսինտէ
այիլա պուլընմագ, վէ իշպու 96
սէնէսի հաղիւրանը իպլիտաւըն-
տան թէմուղ զայէսինէ դատար
շէհրի զըրգ պէշ պլին քիլէտէն
իւրի այլըգ օլըրագ միւշայիլաւը
նա լուղում կէօրիւնէն տօղսան
պլին քիլէ թուհա շայիլինին պէ-
հէր քիլէսի օն պէշ գըյէտէն ա-
շաղը կէլմէմէք վէ մէմհուր նու-
մունէսինէ թէմամը իլէ միւթա-
պըգ օլմագ, վէ պէհասը օնար
պլին քիլէսի թէպիմ օլընարգճա
վիւրիլէճէր օլան մագաղաղ սէնէ-
տինին մուսմէյէսինին խիթամբն-
աւ նըսփը հէման վէ նըսփը տի-
կերի տաթի մագաղաղ սէնէտի
թարիլինտէն իթիպարէն օն պէ-
շէր կիւն միւրուրինտէ իրի թագ-
աթ իլէ վիւրիլմէք, վէ երիւլիւք
ալթուն երիւ զուրուշ հիսապը
իլէ իթա գըլընմագ շարթը վէ
շէրայթի սայիլէի միւթէֆէրի-
տը իլէ մէզըրիւր էլ միւրուր
շայիլին պէհէր քիլէսի օն պէշ

զուրուշա թայիլի էօհտէսինտէ
օլըպ մայիսի բուսինին եէկիրմի
տօղուղունճու փէնչէնպիհ կիւ-
նինէ դատար հէր կիւն միւնա-
դատար պիլ ինրա եէվմը մէզ-
քիւրտէ դարարը դաթիսի վիւրի-
լէճէյինտէն թէնդիլի ֆիյաթ ի-
լէ իթա իթմէյէ թայիլ օլընլէ-
րին, վէ օթուղ պիւրինճի ճիւմա-
թիթէսի կիւնի օն պուշուղա գա-
տար երիւրտէ պէշ թէնդիլինէ
բաղիլ պուղունանլէրին նաղարէ-
թը միւշարիլէյհա լէվալմաթ
տայիլէսինէ կէլմէլէրի իլան օ-
լունուր :

Պապը - Սէրաքէրի

26 Մայիս 1880

ԻԼՍՆ

ՊԱՊՐ ՍԵՐԱՍԷՐԻ

Սատրիլի շահանէ էլլիսէ օն-
պարընտա միւթէպարիմ էլլի իրի
գալէմ քիւհնէ էլլիսէ վէ զըր-
բէթը վէ սայիլէնին անպարի
մէզըրիւրտէ ինրա օլընտան միւրա-
յէտէսինտէ թէպարիլիւր իտէն
ֆիյաթընա երիւրտէ իւշ զամմ օ-
լընմագ, վէ էամանի սիւմ մէճի-
տիլէ օն տօղուղ զըրուշա օլըրագ
նաղտան վէ բէլինէն վիւրիլուպ
պատէհու էշէայի մէզըրիւրէ ան-
պարտէն դաղըրըլմագ շարթ-
լարը իլէ թայիլի էօհտէսինտէ
օլըպ հաղիւրանը բուսինին իրին-
ճի բաղար իրթէսի կիւնի թէք-
րար պիլ միւրալէտէ դարարի
դաթիսի վէրիլէճէյինտէն իշթի-
րապնէ թայիլ օլընլէրին եէվմի
մէզըրիւրտէ հարպիյէ նէզարէթի
լէվալմաթը ումուսիլէ տայիլէ-
սինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր :

Պապը - Սէրաքէրի

27 մայիս 1880

Հետեւեալ նոր հրատարակու-
թիւնները մայրաքաղաքիւր բոլոր
գրալճառաւայ խանութները կը
վաճառուին :

Պապիւրաղըր քիւհն պարսի-
նալապատրաստական առա-

ջին տարւոյ համար. թարգմա-
նեց Գ. Ս. Մալաթեան. 3 զրուշ
արծաթ :

Երեւանի էրէպիսի մարմնոց

Գրեց Բրօֆ, Յակոբ Հ. Ճէճիլ-
եան. դործ Ա. Հայ ուսանողայ
ընկերութեան Բօլլէթիւրի վար-
ժարանի. կեդրոնատեղին է Պօլիս
Մէրճան փողոց Թ. 33, Սրապ-
եան Պաղտատար աղայի խանու-
թը. 400 փարայ :

Մէնու շարադրութեան ըստ Լարսի

Գրեց Գ. Սարգսիւս. կեդրո-
նատեղին է Գալաֆեան զրա-
տուն իֆիւրթի-խան վարիյարի
Թ. 23, և ի Չաղմաղճըլար փո-
ղոց Թ. 20. զինն է 40 փարայ :

Նոր Լաւաթիւր-Ֆիւն

Աշխատատեղեաց վաճառ վար-
դատեթիւրեան յառաքելական
ուխտէ Ս. Յակոբեանց. կեդրո-
նատեղին է Գուլմալու Երուսա-
ղիմատունը. 5 զրշ արծաթ :

Հայկական յիշակ առաջ

աշխատատեղեաց

Տ. վաճառ վարդատեթիւր Պար-
աիլալիլի, ի Հայաստան այլեւլու-
թեանցն առնն Հայ պապերէ և
մամլէրէ լուրով ու հաւաքելով.
կեդրոնատեղին է Մէրճան Մար-
դարեան զրատունը, ի Գատը
զիւլ ճիւղալճառ Պօղոս աղայի,
և կամրջին գլուխը Ջրալճառ
Պօղոս աղայի խանութն ալ կ'զըտ-
նուի. զինն է 5 զրշ :

Այլ քիւհն և այլ քիւհն ընկերայան

Մանկանց համար. Ն. Տէր Ղե-
ւոնդեան. Արարատեան ընկերու-
թեան կողմանէ երկրորդ անգամ
տպագրեալ թոյլտուութեամբ
հեղինակին. ուստահայոց մէջ
մեծ ընդունելութիւն գտած և
մինչեւ եօթն անգամ տպուած է.
Պօլոս մէջ երկրորդ տպագրու-
թիւնը 40 ի չափ դեղեկի պատ-
կերներով և կարեւոր բարեփո-
խութեամբ եղած է. կեդրոնա-
տեղին է Մարտատեան ընկերու-
թեան զրատեղեակը Ղալաթիա
կէօլէ օղլու խան թիւ 11, 12,
13. զինն է 3 զրշ արծաթ. վար-
ժարանայ հաւաք դեղ կըլլայ :

Գաղաթիւն հայերէն բարբառ

Պ. Նորայր Բիւղանդալույ այս
ընտիր և օգտակար գործին հնդե-
րորդ թերթն ալ հրատարակեցաւ,
և զինն է 60 փարայ արծաթ :

Եւնի էէթի քիւհն վէ հաւաք էլլէրէ
Ընտանեաց և խոհարարաց հա-
մար շատ օգտակար կընայ բլալ-
կամրջին գլուխը Ջրալճառ Պօ-
ղոս աղայի խանութն ալ կ'զը-
ճառուի. զինն է 3 զրշ :

ԹԱՎՈՒԳ ՊԵՍԷՍԷ

Կայսերական բժշկական վար-
ժարանին դատատեղեան մեծ.
Միւսա էֆէնտիի աշխատատեղու-
թեամբն իւրոյ ընծայեալ է Ջար-
դարեան տպարանէն, 165 երե-
սով, հինգ պատկերներով և հա-
յերէն տառերով ու տաճկերէն
լեղուաւ : Պօլոս և դաւառայ
մէջ շատերուն կընայ օգտակար
ըլլալ. հաւ, հնդկահաւ, բաղ ու
սագ պահելու, սնուցանելու մի-
ջոյնները կուսուցանէ : Վաճառման
կեդրոնատեղին է Պօլիս Սուլթան
Համամ Ջարդարեան գործարանը,
և կ'զանուի բոլոր գրալճառաւայ
քով, ի զինն 1 քառորդ մէճիւր :

PUILLES HOLLOWAY
ԴԵՂԱՅՍԵ ԴՈՒՍՈՒԵԻ

Լեարդի, ստամոքսի և աղիքներու
ամեն տեսակ անկարգութեանց համար
խիստ ընտիր է սոյն դեղահամար. ամեն
ջղային տկարութեան ու ժաթախու-
թեան և տիւրութեան համար. կը ջնջէ
և անհետ կընէ ամեն տեսակ անհա-
փաւորութեանց հետքերը : Սրտի և ե-
րկիւմանց վրայ օգտակար աղիքու-
թիւն մ'ունի, արեւը մաքրելով նոցա
խանգարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ,
և զրգուելով կենսական գործարանը
կը զօրացնէ : Իւր դեղական մեծ աղիք-
ցութեամբ սրտախառնութիւն, կուծ-
ուութիւն, մաղձային հիւանդութիւն-
ներ, որովայնի մէջ լեցուած կազեր,
գլխի ցաւեր կը վանէ, մարտդու-
թիւնը կը չափաւորի, և մարմնը մաք-
րութեամբ բոլոր այն աղտոտութիւններէ
որ շատ անգամ զանազան հիւանդու-
թեանց սկզբնապատճառ կըլլան, ա-
ռողջ, ուժեղ և բնական դիւրը կը
զգենու :

NGUENT HOLLOWAY

ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒՂՈՒԵԻ

Մորթային հիւանդութիւնք և վէրք
բուժելու մասին ունեցած պալատա-
կան յատկութեանցը չնաւասարի բը-
նաւ ուրիշ դեղ մը. հին կամ նոր
թուհաւոր վէրքեր, ուռեցք, քաղց-
կեղ (շէնթէն), սրունից և ստեանց
վէրքեր կամ բոլորովին կանցնին և կամ
կը լաւանան. օգտակար է նաւ հար-
բութի, հաղի, սրտի բարախման,
մանաւանդ օգտաւ (էլ) ըստած հի-
ւանդութեան իւր կաղլուրիչ, և զօ-
րաւոր աղիքցութեամբ խալ (սըս) :
հիւանդութեան ապականիչ դորու-
թիւնը ինչ աստիճան որ ըլլայ կը գի-
մագրաւէ :

Այս դեղերուն գործածութեան ե-
ղանակը նշանակուած է իւրաքանչիւր
տուփի վրայ, որ կը գտնուի ամեն
դեղալճառներու քով, և մասնա-
ւորապէս Պահճէ-դարու թալ խանի
կողմէրդ Պ. Գասպարեանի դեղարանը
ն. 7 կ'օրհալի :

Աւելի անհել ուզողը կը հրաւիրուի
առ հեղինակին ասքիթօր Հոլլօուէ ի Լօն-
տօն Աքսիօրտ փողոց թիւ 333 :

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

27 Մայիս 1880

Քօնաօլտէ	42 -
Երկաթուղեաց	» 35 - 50
Թրամուէյ	0. 1, 3 - 45
1863 ի փոխառութիւն	Ֆր. 63 -
1863 ի	» 68 -
1869 ի	» 62 -
1872 ի	» 1. 20 -
Օսմանեան վրան 100 գրշէն.	
Մէճիւր	107 -
Մէթալիք	242 -
Հինդոց	206 -
Վեյնոց	428 -
Պիւնճ	545 -
Թղմաղրամ	4440 -
Բուսիոյ Բօլ	90 2, 2
Գաղղիական վրա	87 2, 8
Անգղիական	440 -
Գրիմից	51 -

ՏՆՕՐԷՆ ԵՒ ՏԻՐ

Հ. Ս. ԱԼԱՔԱՔԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ

Կ. Պօլիս, Սուրբան Համամ